

เทศน์เช้า วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ เราชวนขวยมา ขวนขวยมาเพื่อชีวิตนะ ชีวิตของเรา ถ้าสดชื่นแจ่มใส ชีวิตนี้มีคุณค่ามาก เวลามันทุกข์มันยากขึ้นมา จนตรอก เสรีหมอง คอดก มีแต่ความทุกข์ ความยากใจ ที่นี้ความทุกข์ความยากอย่างนี้ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาสอนใจ กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน

คนเราเกิดมา เกิดมาด้วยเวรด้วยกรรมนะ เวรกรรมคืออะไร เวรกรรมที่เราทำมา สิ่งใดที่เราทำมา สิ่งนั้นให้บุญกุศลขึ้นมา เกิดมาประสบความสำเร็จทางโลก ประสบความสำเร็จทางโลก ประสบความสำเร็จทางโลก พวกเราก็ชื่นชมกันใจ คนประสบความสำเร็จเขาจะมีความสุขๆ ใจ เขาอยู่บนตึก ๕ ชั้น ๑๐ ชั้น เขามานอนทุกข์อยู่บนนั้นนะ เราถีบสามล้อ ตกเย็นขึ้นมานอนร้องเพลงมีความสุขของเรา เวลาความสุขๆ ความสุขมันวัดกันที่ใจนี้ใจ แต่ของเราเรามองแต่ทางโลกใจ

องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาสอนเรื่องปัจจัย ๔ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐมากนะ ประเสริฐที่ไหน ประเสริฐที่รักษาชีวิตของคนใจ เกิดมาจะรื้อสัตว์ขันธ์สัตว์ใจ เกิดมาเพื่อประชาชนใจ เพื่อประชาชน เกิดมาเพื่อคนอื่นใจ แต่ก่อนจะเป็นคนอื่นก่อน องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย สร้างบุญญาธิการมาขนาดนั้น สร้างบุญญาธิการมาขนาดนั้น เวลาองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตรัสรู้เองโดยชอบก็ตรัสรู้เองในใจขององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาตรัสรู้เองโดยชอบในใจขององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอันนั้นคือวิมุตติสุขๆ สุขเหนือโลก สุขอื่นใดที่ในโลกนี้ไม่มี สิ่งในโลกนี้ไม่มีเพราะมีความสุขเต็มหัวใจขององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านถึงไม่มีสิ่งใดที่มีความปรารถนาอีกต่อไปทั้งสิ้น ท่านถึงปรารถนาจะรื้อสัตว์ขันธ์สัตว์ใจ ถึงปรารถนามารื้อหัวใจของสัตว์โลกนี้ใจ

สัตว์โลกที่มันทุกข์มันยากอยู่นี้ สัตว์โลกที่มันทุกข์มันยากอยู่นี้มันทุกข์มันยากเพราะอะไรล่ะ มันทุกข์มันยากเพราะกิเลสตัณหาความทะยานอยาก มันไม่ใช่ทุกข์ยากเพราะบุญกุศลนะ

บุญกุศล เราทำด้วยบุญกุศล เราเข้มข้นแจ่มใส ความแจ่มใส ความพอใจอันนั้นเป็นบุญ เป็นกุศลของเรา แต่ความทุกข์ความยาก กิเลสตัณหาความทะยานอยากมันกั๊กกร่อนหัวใจของเรานะ มันทำให้เราทุกข์เรายาก เวลามันทุกข์มันยาก มันทุกข์ยากเพราะกิเลสตัณหาความทะยานอยาก ครอบครัวของมารๆ มันอยู่ในหัวใจของสัตว์โลก

เราเกิดเป็นมนุษย์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นชมตรงนี้ไง คนเราไม่ใช่ดีเพราะการเกิดไง ดีเพราะการกระทำไง เวลาการเกิดๆ การเกิดมันเกิดเพราะกรรมดีพาให้เกิดดี กรรมชั่วพาให้เกิดชั่ว พระโพธิสัตว์เกิดแล้วเกิดเล่า เกิดแล้วเกิดเล่าแต่ละภพแต่ละชาติของพระโพธิสัตว์ บางชาติเกิดมาเป็นจักรพรรดินะ บางชาติเกิดมาเป็นสัตว์เดรัจฉาน บางชาติๆ คูสิ บางชาติเกิดมา การเกิด เกิดเพราะบุญกุศลมันพาเกิด การเกิดอันนั้นมันไม่ใช่ดีเพราะการเกิด มันดีเพราะการกระทำ จะเกิดมากพืดชาติใดก็แล้วแต่ พระโพธิสัตว์ทำแต่คุณงามความดีทั้งนั้น ทำคุณงามความดีเพื่ออะไร

นี่ไง บารมีๆ ใจ คนที่มีบารมี เราก็คิดถึงคนที่มีอำนาจวาสนา คนที่ประสบความสำเร็จเท่านั้นมีบารมี บารมีของเขา ถ้าบารมีของเขา เขามีบารมี เขาต้องเจือจานสังคมนตรี ถ้าเขาเจือจานสังคมนั้นเขาถึงเกิดบารมีใจ

คนเรามั่งมีศรีสุข แต่ไม่มีพรรคไม่มีพวกเลย เขาจะเกิดมามีบารมีได้อย่างไร บารมีของเขา บารมีเพราะการยอมรับจากสังคม บารมีไม่ได้เกิดขึ้นเอง นี่ไง ถ้ามันมีบารมีๆ แล้ว บารมีแล้วทำประโยชน์อะไรบ้าง บารมีอันนั้นจะทำประโยชน์อะไร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน สอนอย่างนี้ไง สอนบอกว่าให้รู้จักประหยัด มัธยัสถ์ ให้รู้จักกตัญญูกตเวที เครื่องหมายของคนดีๆ คนดีๆ คนดีคือหัวใจที่ดี หัวใจที่ดี บุญกุศล บุญกุศลมันพาไปสิ่งที่ดีๆ

เราชวนขวายนกันมานะ คุณอาหาร เราเกิดในประเทศอันสมควรนะ คุณผลไม้ คุณสิ่งที่คุณสมบูรณ์ในแผ่นดินนี้ดี แผ่นดินนี้มีความอุดมสมบูรณ์ แผ่นดินนี้มีแต่ปัจจัยเครื่องอาศัยให้เราพร้อมที่จะแสวงหานะ ถ้าคนไม่ขี้เกียจ คนไม่มั่งง่าย มันทำได้ทั้งนั้นนะ

เราเกิดในประเทศอันสมควรนะ เกิดในภูมิประเทศที่ดี เกิดมาเจอผู้นำที่ดี เกิดมาเจอสังคม สังคมเป็นชาวพุทธ ชาวพุทธเราสอนเรื่องเสียสละทาน ถ้าเสียสละทานโดยซื่อเท็จจริง เราทำทานๆ คนที่เขาไม่ขี้เกียจ เขามีปัญญาของเขา เขาแอบทำนะ เขาทำไม่ให้ใครเห็น เขาทำไม่ให้ใครรู้ เพราะเขารู้ไม่ได้ ถ้ารู้แล้วเดี๋ยวหน้าบ้านไม่แห้งเลย คนชนมากันเต็มเลย คนที่เขาฉลาดๆ เขาก็ปิดทองหลังพระ เขาทำไม่ให้ใครรู้ เขาทำของเขาอย่างนั้น แต่ของเรา เราชวนขวายนๆ มาชวนขวายนมาเพื่อของเราไง ถ้าของเรา เราทำเพื่อประโยชน์ของเรา เราทำเพื่อหัวใจของเรา ไม่ได้ทำเพื่อใคร

เห็นไหม ปฏิภาณ สิ่งที่เราได้มา ได้มาด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ เจตนาของเรา เจตนาของเราเพื่อใคร เพื่อหัวใจดวงนี้ เพื่อหัวใจดวงนี้ เพื่อหัวใจที่มันเวียนวายตายเกิดในวัฏฏะนี้ ถ้าเพื่อหัวใจดวงนี้ หัวใจดวงนี้สละไป การเสียสละ นี้บุญกุศลๆ

เวลาร่างกายต้องการอะไร ร่างกายนี้ต้องการอาหาร จิตใจมันต้องการอะไร จิตใจนี้มันต้องการอะไร จิตใจนี้ให้กิเลสตัดความทะยานอยากมันครอบงำอยู่ใช่ไหม ตัณห์มันล้นฝั่งนะ มันไม่เคยเต็มนะ มันพร่องอยู่เป็นนิจใจ มันหิวมันกระหาย มันต้องการไปทั้งนั้นนะ มันไม่เคยเต็มใจ แต่ถ้าบุญกุศลละ

นี่ใจ ร่างกายนี้ต้องการอาหาร จิตใจต้องการอะไร ต้องการธรรม ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าเรามีศีล ถ้าเราเริ่มดี คุณ เวลาหยาบเวลาละเอียด คนที่มีบารมีๆ เวลาครูบาอาจารย์ของท่านปฏิบัติ ท่านปฏิบัติของท่าน ท่านสิ้นกิเลสของท่านไป ของเราปฏิบัติกันกระเสือกกระสนกัน มันอยู่ที่ไหนละ มันอยู่ที่คนเราเกิดมา เราเกิดมา คนเกิดมาเขาให้ศึกษาประวัติศาสตร์ชาติไทย ศึกษาเพื่ออะไร ศึกษาเพื่อจะได้รู้ที่มาของตน แล้วปัจจุบันนี้อากาศใจ

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดมาเรามีอดีตนะ เราทำสิ่งใดมาๆ ทำสิ่งใดมามันก็เป็นจริตนิสัย จริตนิสัยของคนคือความชอบ จิตได้สำนึกมันชอบๆ ถ้าชอบ ถ้าถูกกับความชอบใจอันนั้นมันบอกดี ถ้าเกิดไม่ถูกใจอันนั้นมันบอกไม่ดี นี่ใจ จริตนิสัยๆ เราก็ต้องมาชวนขวายนกันตรงนี้ ขวายนตรงนี้ สิ่งของมันทำมาๆ มันเป็นอดีต เห็นไหม กรรมเก่า

เวลาพูดถึงปัจจุสมุขบาท เขาบอกว่ามันเป็นชาติปัจจุบันๆ... ไซ้ มันเป็นชาติปัจจุบัน เราเกิดเป็นมนุษย์มีคุณค่าที่นี้ ครูบาอาจารย์ของเราท่านสอน สอนให้ทำที่ปัจจุบันนี้ ถ้าปัจจุบันนี้ อย่าไปดีใจเสียใจกับสิ่งที่มันเป็นอดีตมา สิ่งที่เป็นอดีตมามันส่งเรามาๆ เรามีการเกิดแล้ว เราเกิดเป็นมนุษย์แล้ว สิ่งที่ส่งมาๆ ส่งมามันก็เป็นจรตนิสัย คำว่า “จรตนิสัย” คือความเห็นของตน คือความคิดของตน

ความคิดของตน ความคิดของตนเชื่อถือได้ไหม ถ้าความคิดของตนมันเชื่อถือได้มันต้องทำให้เรามีความสุขสิ ความคิดของตน เราก็ตามมันมาก็ภพก็ชาติแล้ว เราชวนชวามากับมัน ชวนชวามากับมันก็ภพก็ชาติแล้ว

ถ้าความคิดของเรา เราเชื่อไม่ได้ เราก็ต้องมีศีล วัตกันที่ศีล ทุกคนบอกว่าทำความถูกต้อง ทั้งนั้น ถ้าถูกต้อง ถูกต้องของใคร

ศีล อธิศีล คุณศีลสิ ศีลของครูบาอาจารย์กรรมฐานของเรา กรรมฐานของเรา วิรติเอาๆ วิรติเอาคือเราตั้งใจ เราตั้งใจจะถือศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ เราต้องวิรติเอา ถ้าวิรติขึ้นมา เราทำอย่างไรก็ได้ เว้นไว้แต่จะเป็นพระ เพราะเป็นพระมีผลทางกฎหมาย ถ้าเป็นพระมีผลทางกฎหมาย ต้องมีอุปฌาย์อาจารย์ อุปฌาย์ยกเข้าหมู่ๆ ศีล ๒๒๗ แต่เราเป็นฆราวาสเราถือศีล ๒๒๗ ก็จะได้ถือเท่าไรก็ได้ถ้าเป็นอธิศีล อธิศีล ถือศีลข้อเดียว

พระในสมัยพุทธกาลบวชมาแล้วไปลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะสึก “อู้สู! ทำอะไรก็ไม่ได้เลย ผิดไปหมดเลย”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามว่า “ถ้ามีศีลข้อเดียวอยู่ได้ไหม”

“ได้ๆ ได้ๆ”

มีศีลข้อเดียวคือรักษาใจของตน ถ้าเราไม่มีเจตนา เราไม่ทำอะไรผิดทั้งสิ้น คนเราทำแต่คุณงามความดี เราทำคุณงามความดีมันจะผิดอะไรไป นี่บอกจรตนิสัยๆ จจรตนิสัยถ้ามันชอบ มันทำของมัน ถ้ามันทำคุณงามความดี มันขาดเจตนาใจ แล้วถ้ามันผิดแล้วมันละอายใจใจ

กรรมฐานเราๆ ครูบาอาจารย์เราอยู่ในป่าในเขา เวลาอยู่ในป่าในเขามันไม่ใช่ป่าสมัยนี้ ป่าสมัยตั้งเกือบร้อยปีที่แล้ว มันไม่มีถนนหนทางเลย มันมีแต่สัตว์ป่า ช้างเป็นฝูงๆ เสือเต็มในป่า เราอยู่ป่าๆ ถ้าศีลของเราไม่ปกติ ศีลของเรามันหวั่นไหว จิตใจเรากลอนแคลนไปหมดละ

สี่เลน สุกติ ยนฺติ สี่เลน โภคสมฺปทา ศีลทำให้มีความสุข ศีลทำให้มีโภคทรัพย์ ศีลทำให้เราไม่อีลุ่ยลุ่ยแฉก ศีลทำให้เราเป็นคนขึ้นมา ถ้าเรามีศีลขึ้นมา นี่ไง ถ้ามันเป็นศีลโดยข้อเท็จจริง ศีลโดยข้อเท็จจริง ถ้ามันระดับของศีล ระดับของท่าน ท่าน ศีล ภาวนา

ถ้าระดับของภวานานะ เราจะภวานาของเรา ภวานาเพื่ออะไร ภวานาเพื่อให้ฉลาดไง ทุกคนอยากจะฉลาด ทุกคนอยากจะไพบรต์ ทุกคนอยากจะมีปัญญามาก ปัญญาเกิดจากที่ไหน ปัญญาเกิดจากคั่นคว่าเอาๆ มันเป็นอำนาจวาสนาบารมีของคนนะ ถ้าอำนาจวาสนาบารมีของคนเหมือนไอคิว ถ้าไอคิวนะ คนที่สร้างมาดี ไอคิวมันดีนะ มันศึกษา มันไพบรต์ มันไปของมันได้ แต่คนที่ไอคิวดีๆ จบที่หนึ่งของประเทศ จบที่หนึ่งของประเทศไม่ได้เป็นเศรษฐีประเทศ เศรษฐีประเทศนะ รู้แต่เขาขวนขวายขึ้นมา จบที่หนึ่งๆ เป็นลูกจ้างทั้งนั้นนะ นี่ไง พูดยังไอคิวๆ ไซ้ไหม ไอคิว จริตนิสัยๆ มันก็ไอคิวนี้

ฉะนั้น ถ้าเป็นไอคิว ความคิดของเราๆ ที่มันเป็นประโยชน์ มันเป็นประโยชน์ใหม่ มันจะมีความทุกข์ความยากทั้งนั้นนะ ฉะนั้น คิดเท่าไรก็ไม่รู้ ต้องหยุดคิด คำว่า “หยุดคิด” ที่นี้ยุ่งแล้ว เรียนมากรู้มาก กว่าจะทำสมาธิได้เกือบเป็นเกือบตาย ครูบาอาจารย์ท่านบอกว่าบ้านหลังใหญ่ ใครที่มีบ้านหลังใหญ่มีการศึกษามาก มีความรู้มาก มันจะทำบ้านให้มันสะอาด อู้ฮู! เหนื่อยมากเลย ไอ้ของเรามีแต่กระต๊อบ ปัดๆ สะอาดแล้ว

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรามีศรัทธามีความเชื่อของเรา หายใจเข้านี่กพุท หายใจออกนี่โก เราจะปิดกวาดหัวใจของเรา ปิดกวาดบ้านของเรา ถ้าปิดกวาดบ้านของเรา ผู้ใดมีสมาธิ ผู้นั้นจะมีบ้านมีเรือน ที่อยู่อาศัย ภูเขาของจิตๆ จิตที่มันทุกข์มันยากอยู่ที่นี่ ทำบุญกุศลร้อยพันหนไม่เท่ากับถือศีลบริสุทธิ์หนึ่ง ถือศีลบริสุทธิ์ร้อยพันหนไม่เท่ากับกับทำความสงบของใจได้ หนหนึ่ง ทำความสงบของใจได้ร้อยพันหนไม่เท่ากับเกิดภวานามยปัญญาขึ้นมาหนหนึ่ง

ภวานามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภวานา ไม่ใช่เกิดจากการคาดหมาย เกิดจากจินตนาการ เกิดจากสัญญาที่เราเรียนรู้มา ยิ่งเรียนรู้มานั้นละตัวนั้นตัวร้ายที่สุดเลย ตัวร้ายที่สุด

เพราะอะไร เพราะหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านสอนมานะ ท่านบอกว่าไอ้สัญญาๆ ไอ้ความจำ มันเป็นเรื่องร้ายมาก ร้ายมากเพราะอะไร เพราะมันรู้สิ่งใด มันรู้โจทย์ก่อน กิเลสมันไปก่อน

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ท่านจะเทศน์นะ ไอ้เรื่องที่เป็นความสำคัญท่านจะไม่บอก ฉะนั้น ในพระไตรปิฎกส่วนใหญ่แล้วจะบอกถึงกิริยา บอกถึงวิธีการทำ ในพระไตรปิฎกไม่ใช่ บอกถึงมรรคถึงผล จะบอกถึงมรรค บอกถึงวิธีการ บอกให้เราขวนขวาย เราต้องขวนขวายนะ เราเกิดมาเป็นชาวพุทธไง เรายังภูมิใจการเกิดของเราเป็นชาวพุทธนะ

หลวงตาท่านบอกว่า ถ้าคนไม่มีอำนาจวาสนาไม่ได้นับถือพุทธศาสนา พระพุทธศาสนา สอนให้คนเป็นที่พึ่งแห่งตน สอนนะ สอนให้คนเป็นที่พึ่งแห่งตน เวลาเราทุกข์ เราแสนทุกข์ แสนยาก เวลามันสุขนะ เวลาจิตมันลง จิตเป็นสมาธิ เวลามันเกิดเป็นปัญญา มันหมุนขึ้นมา ธรรมจักร เราจะไปกราบไหว้ธรรมจักร กราบพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

พระพุทธ พระพุทธรูปเป็นสัญลักษณ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระธรรม พระธรรมก็ธรรมจักร พระธรรมก็คู่พระไตรปิฎก พระสงฆ์ พระสงฆ์ก็สมมุติสงฆ์ เราไปกราบ กันอย่างนั้นไง

แต่ผู้ที่ภาวนาขึ้นมาเวลามันเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญามันเกิดขึ้นมาในจิต มันหมุนของมัน จักรมันหมุนของมัน มันเกิดความมหัศจรรย์ของมัน มันแปลกประหลาดมหัศจรรย์ของมัน นี่ไง สมบัติของนักปฏิบัติ สมบัติของพระไง มีศีลมีธรรมเป็นสมบัติไง มีคุณธรรมในใจเป็นสมบัติไง คุณธรรมในใจเป็นสมบัติมันได้มาอย่างไร สมบัติที่ได้มานี้ได้มาอย่างไร เราทำธุรกิจ การค้า เราทำหน้าที่การงานของเรา เราได้ผลตอบแทนของเรามาไง

นี่ก็เหมือนกัน เราเป็นชาวพุทธๆ ถ้าเราเชื่อ เรามีศรัทธาความเชื่อ เราขวนขวายของเรา เรามาทำบุญกุศลนี้เราก็ได้บุญกุศล บุญกุศลมันคืออะไร บุญกุศลคือความสุขใจไง บุญนะ บุญนะ บุญคือความเบาใจ บุญคือไม่มีความกดดันหัวใจ หัวใจมันเบา มันเบาแล้วถึงที่มันเป็นความ พึ่งชาน สิ่งของมันเป็นความกดดันใจหายหมดเลย แต่เวลามันแบกรับ มันทุกข์มันยาก มันไปแบก อารมณ์ของตนนะ มันไปแบกทิฏฐิมานะของตน ทุกข์มาก ตัวแบนแต่แต่เลย ให้กิเลสมันบีบ เอะ

แต่ถ้าเรามีบุญกุศล บุญกุศลถ้ำมันอึดเต็มของมัน มันฟื้นฟูขึ้นมา มันเบาของมัน นี่บุญ ถ้ามีบุญ เราแสวงหาของเราอย่างนี้ ทีนี้พอแสวงหาบุญเราก็กลัว กลัวว่าเกิดชาติหน้าจะเป็นอย่างไร อันนั้นสุดโตปัจจุบันนี้ ถ้าปัจจุบันนี้ดี พรุ่งนี้ก็ดี ชาติหน้าก็ดี ถ้ามันดีตรงนี้ มันดีตรงไหน ดีตรงจิตที่มันไปนี่ไง ดีตรงจิตที่มันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไง กรรมดีๆ มันพาไปไง กรรมดีๆ ใจ

ที่บอกว่าเราเกิดไปชาติหน้าเราจะเป็นอย่างนั้นๆ...ไม่ต้องวิตกกังวล กังวลว่าทำปัจจุบันนี้ให้ดี ทำปัจจุบันนี้ให้ดี ถ้าปัจจุบันนี้ดี แล้วเกิดฝึกหัดขึ้นมา เกิดมีคำบริกรรม เกิดการฝึกหัดใช้ ปัญญาขึ้นมา ปัญญาที่เกิดมา เกิดมาจากจิต ไม่ใช่ปัญญาเกิดจากสมองนะ ปัญญาเกิดจากจิต เวลาเป็นปัจจุบัน ภาวนามยปัญญาขึ้นมา

ถ้าปัญญาเกิดจากสมอง จากจิตคือพลังงาน พลังงานมันคิดของมัน มันเสวยแล้ว เสวย อารมณ์ เสวยความต้องการของตน แล้วก็ไปเกิดปัญญา ปัญญาสมองก็ปัญญาโลกีย์ปัญญานี้ไง โลกีย์ปัญญามันมีช่องว่าง มันมีช่องว่างให้สมุทัย มีช่องว่างให้กิเลสมันเข้ามาสอด มันมีช่องว่าง ให้มันพลิกแพลง มันมีช่องว่างอย่างนี้มันถึงไม่เป็นมัชฌิมาปฏิปทา ไม่สมคูล ไม่พอดี ไม่มีสักจะ ความจริง

ถ้าเรามีสติมีปัญญามากขึ้นมา ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากจิต ไม่มีช่องว่าง ไม่มี ช่องว่าง กิเลสสอดเข้ามาไม่ได้ ถ้ากิเลสสอดเข้ามาไม่ได้ สมุทัยสอดเข้ามาไม่ได้ สมุทัยคืออะไร กิเลสมันคืออะไร

กิเลสคือตัณหาความทะยานอยาก ตัณหาคืออยากได้ อยากดี อยากเด่น วิวาทัณหา ไม่อยากเป็น ขี้บ่ไสมันๆ อพยากฤต อยู่เฉยๆ มันก็เป็นกิเลส กิเลสเพราะอะไร เพราะตัวมันเป็น กิเลส เพราะมันเป็นอวิชชา มันสอดเข้ามาๆ นี้เกิดจากปัญญาโลกีย์ปัญญาพวกเรา มันจะมีตัวนี้ สอดเข้ามา

แต่ถ้าเป็นการภาวนาๆ ธรรมจักรเวลามันเคลื่อนมันหมุนไป มันจะเห็นความมหัศจรรย์ใน มันถึงจะรู้จักสุดมยปัญญา อ้อ! ขอบเขตมันเท่านี้ จินตมยปัญญา อ้อ! ขอบเขตมันเท่านี้ เกิด ภาวนามยปัญญาขึ้นมาละ มันบดมันบีบ มันบดมันบีบกรอบคร่าวของมารนะ ลูกหลานมาร พ่อมาร ปู่มารมันบดขี้

ยถาภูตํ กิเลสตาย เกิดญาณทัสสนะเห็นว่ามันตายทั้งครอบครัว ถ้าไม่มีกิเลสตาย ไม่มีกิเลสหลุดออกไปจากหัวใจ กำจัดกิเลสอย่างไร

นี่เรามาทำบุญกุศลกัน ทำบุญกุศลเพื่อเหตุนี้ไง พระพุทธศาสนา เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ ไซ้ใหม่ เรามีสิทธิไซ้ใหม่ อริยสังคคือพินัยกรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากไว้กับบริษัท ๔ อุบาสก อุบาสิกาที่ได้รับพินัยกรรมกันไว้ แล้วค้น ค้นหาทรัพย์ในจิต ค้นหาทรัพย์ในร่างกายนี้

พินัยกรรมพระพุทธเจ้าวางไว้แล้ว ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา วาจรธรรมและวินัยนี้ไว้ แล้วเราเป็นชาวพุทธ เราได้รับมรดกตกทอดนี้มา ได้รับมรดกตกทอดขึ้นมาจากพ่อแม่ปู่ย่าตายายของเรา เราได้รับพินัยกรรมมา

คนเราทุกคนมีสิทธิ์เป็นชาวพุทธ แล้วพินัยกรรมของเรามีคุณค่าใหม่ พินัยกรรมของเรามีผลตอบแทนใหม่ ถ้ามีผลตอบแทน เราต้องค้นคว้า ต้องขวนขวาย ต้องมีการกระทำขึ้นมา อยากให้เป็นทรัพย์ของมัน ถ้ามีทรัพย์ขึ้นมา หลวงตาท่านบอกว่า ภิกษุเราถ้าไม่ทรงธรรมทรงวินัย ใครจะทรง คำว่า “ทรง” คือมีขึ้นมา มีขึ้นมาในหัวใจไง ถ้ามันมีขึ้นมาในหัวใจ นี่เป็นปัจจัยจัดตั้ง เป็นสันติภูฏิกโก พระพุทธศาสนาสอนอย่างนี้

เวลาทุกข์แสนทุกข์แสนยาก มันบีบบีบไฟในหัวใจ บีบบีบเงินแบนแต่เดี๋ยวนี้อายุมาก เวลาเกิดคุณธรรมขึ้นมา เกิดสมาธิขึ้นมา เกิดความสุขขึ้นมา เกิดปัญญาขึ้นมา เกิดวิมุตติสุขขึ้นมา เห็นใหม่ เรายุ่เองก็เป็นคนเป็นปัจจัยจัดตั้ง เป็นสันติภูฏิกโก เราก้เป็นคนรับรู้ นี้ไง สุขก็สุขที่ใจ ทุกข์ก็ทุกข์ที่ใจ ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมา ก็เป็นจริงในหัวใจของเรา เราทำเพื่อเหตุนี้

เรามีโอกาสของเราแล้ว เราขวนขวายของเรา ทำทานก็ระดับของทาน ระดับของทาน ทานก็สร้างอำนาจวาสนาบารมี พยายามมีเข็มทิศเครื่องดำเนินชีวิตให้มันเข้าไปสู่สังฆธรรม ทำดีเพื่อความดี ไม่ใช่ทำดีเพื่อใคร ทำดีเพื่อหัวใจดวงนี้ ถ้าหัวใจดวงนี้ทำไว้แล้ว กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน การกระทำมันบังคับทิศทางในหัวใจเราเลย ทำดีของเราไป มันจะบังคับทิศทางของเราไป ทำดีเพื่อเรา เพื่อจิตดวงนี้ แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันเกิดศีล เกิดสมาธิ เกิดปัญญาขึ้นมา แล้วถ้ามันสมควร มัชฌิมาปฏิบัติทา คือความพอดีสมควร

ความพอดีสมควรของคนมันไม่เท่ากัน ไม่เท่ากันเพราะคนหยาบ กลาง หนา ละเอียด
แตกต่างกัน ถ้าสมควรมัชฌิมาปฏิปทา มันสมควร มันสมควรเจตปทาน นั้นแหละมรรคสามัคคีทำลาย
กิเลสในใจดวงนั้น มันจะรู้ขึ้นท่ามกลางหัวใจดวงนั้น แล้วหัวใจดวงนั้นมันก็อยู่กับเรา หายใจเข้า
หายใจออกอยู่ที่นี่ มีความรู้สึกอยู่ที่นี่ ความรู้สึกนี้ถึงมีค่า พระพุทธศาสนาสอนที่นี้ละ ส่วนที่
วัฒนธรรมประเพณีนั้นเพราะคนมีศรัทธาความเชื่อ เขามีศรัทธาของเขา เขาจะก่อร่างสร้างขึ้นมา
นั้นมันเป็นความเห็นของเขา

แต่ของเรา เราก็เห็นด้วย เราก็ทำด้วยเพราะเราเป็นมนุษย์ใจ ร่างกายมันก็ต้องพึ่งพาอาศัย
ใช้ไหม แต่หัวใจต้องการธรรม หัวใจต้องการธรรม เราถึงแสวงหามาเพื่อเป็นสังฆกรรมในหัวใจ
ของเรา เอวัง